



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 26ης Μαρτίου 2015 *

«Προδικαστική παραπομπή — Προσέγγιση των νομοθεσιών — Δικαίωμα του δημιουργού και συγγενικά δικαιώματα — Οδηγία 2001/29/ΕΚ — Κοινωνία της πληροφορίας — Εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων — Άρθρο 3, παράγραφος 2 — Απευθείας μετάδοση αθλητικής συναντήσεως σε ιστότοπο»

Στην υπόθεση C-279/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Högsta domstolen (Σουηδία) με απόφαση της 15ης Μαΐου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Μαΐου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

C More Entertainment AB

κατά

Linus Sandberg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Jürimäe, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή) και Α. Prechal, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η C More Entertainment AB, εκπροσωπούμενη από τους P. Bratt και S. Feinsilber, advokater,
- ο L. Sandberg, εκπροσωπούμενος από τον L. Häggström, advokat,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον S. Hartikainen,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J. Enegren και την J. Samnadda,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σουηδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της C More Entertainment AB (στο εξής: C More Entertainment) και του L. Sandberg σχετικά με την εκ μέρους του προσθήκη σε ιστότοπο δυνάμενων να ενεργοποιηθούν με επιλογή υπερσυνδέσμων, χάρη στους οποίους οι χρήστες του διαδικτύου μπορούσαν να αποκτήσουν πρόσβαση στην απευθείας μετάδοση, σε άλλο ιστότοπο, αγώνων χόκεϊ επί πάγου χωρίς να οφείλουν να καταβάλουν το χρηματικό ποσό που ζητούσε ο εκμεταλλεόμενος αυτόν τον άλλο ιστότοπο.

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 2001/29

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 7, 20, 23 και 25 της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:
 - «(1) Η Συνθήκη [EK] προβλέπει την εγκαθίδρυση εσωτερικής αγοράς και την καθιέρωση ενός συστήματος που θα αποτρέπει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Η εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων αυτών.
- [...]
- (7) Ως εκ τούτου, το κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει, επίσης, να προσαρμοστεί και συμπληρωθεί, στο βαθμό που είναι αναγκαίος για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς[. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να τροποποιηθούν οι εθνικές διατάξεις για το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα οι οποίες διαφέρουν σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο ή προκαλούν αβεβαιότητα δικαίου, δυσχεραίνοντας την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας στην Ευρώπη και πρέπει να αποφευχθεί η λήψη ετερόκλητων εθνικών μέτρων απέναντι στις τεχνολογικές εξελίξεις[. Αντιθέτως,] οι διαφορές που δεν επηρεάζουν δυσμενώς τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς δεν χρειάζεται να καταργηθούν ή να προληφθούν.
- [...]
- (20) Η παρούσα οδηγία βασίζεται σε αρχές και ρυθμίσεις ήδη κατοχυρωμένες από τις ισχύουσες οδηγίες στον συγκεκριμένο τομέα, ιδίως δε από [την οδηγία 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1993 (ΕΕ L 290, σ. 9, στο εξής: οδηγία 92/100)]. Αναπτύσσει αυτές τις αρχές και ρυθμίσεις εντάσσοντάς τις στην κοινωνία της πληροφορίας. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των εν λόγω οδηγιών, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην παρούσα οδηγία.

[...]

- (23) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εναρμονίσει περαιτέρω το δικαίωμα του δημιουργού να παρουσιάζει στο κοινό. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί κατά ευρεία έννοια ότι καλύπτει κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να καλύπτει κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. Το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να καλύπτει άλλες πράξεις.

[...]

- (25) Η ανασφάλεια δικαίου περί τη φύση και το επίπεδο της προστασίας των πράξεων κατ' αίτησιν μετάδοσης έργων που προστατεύονται από το δικαίωμα του δημιουργού και των αντικειμένων που προστατεύονται από τα συγγενικά δικαιώματα μέσω δικτύων θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με διακοινοτικώς εναρμονισμένη προστασία. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι όλοι οι αναγνωριζόμενοι από την οδηγία δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να διαθέτουν στο κοινό έργα που προστατεύονται από το δικαίωμα του δημιουργού ή άλλα αντικείμενα μέσω κατ' αίτησιν μεταδόσεων με διαλογική μορφή. Οι εν λόγω μεταδόσεις χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι το κοινό δύναται να έχει πρόσβαση σε αυτές από τόπο και χρόνο που επιλέγει ατομικώς.»

- 4 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2001/29, το οποίο τιτλοφορείται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφο του 2 τα εξής:

«Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11, η παρούσα οδηγία ουδόλως θίγει τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις σχετικά με:

[...]

- β) το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας,

[...]».

- 5 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:

[...]

- δ) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.»

Η οδηγία 2006/115/EK

- 6 Η οδηγία 92/100, που ίσχυε κατά την έκδοση της οδηγίας 2001/29, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2006/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 376, σ. 28). Η οδηγία 2006/115 κωδικοποιεί και επαναλαμβάνει, με διατύπωση ανάλογη με αυτή της οδηγίας 92/100, τις διατάξεις της τελευταίας αυτής.
- 7 Κατά την αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας 2006/115:
- «Τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να προβλέπουν, για τους δικαιούχους των συγγενικών δικαιωμάτων, ευρύτερη προστασία από αυτή που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία όσον αφορά τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές και την παρουσίαση στο κοινό.»
- 8 Το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές και παρουσίαση στο κοινό», ορίζει στην παράγραφο του 3 τα ακόλουθα:
- «Τα κράτη μέλη προβλέπουν για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική αναμετάδοση των εκπομπών τους, καθώς και την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό, εάν η παρουσίαση αυτή γίνεται σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.»
- 9 Το άρθρο 12 της οδηγίας 2006/115, με τίτλο «Σχέση μεταξύ πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων», προβλέπει τα εξής:
- «Η προστασία των συγγενικών δικαιωμάτων δυνάμει της παρούσας οδηγίας δεν θίγει κατ' ουδένα τρόπο την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας καθεαυτή.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 10 Η C More Entertainment είναι ένας συνδρομητικός τηλεοπτικός σταθμός ο οποίος, μεταξύ άλλων, μεταδίδει απευθείας στην ιστότοπό της, επί πληρωμή, αγώνες χόκεϊ επί πάγου.
- 11 Το φθινόπωρο του 2007, η C More Entertainment μετέδωσε στον εν λόγω ιστότοπο διάφορους αγώνες χόκεϊ επί πάγου, στους οποίους οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να έχουν πρόσβαση πληρώνοντας το ποσό των 89 σουηδικών κορονών (SEK) (περίπου 9,70 ευρώ) ανά αγώνα.
- 12 Ο L. Sandberg δημιούργησε στον ιστότοπό του υπερσυνδέσμους που παρείχαν τη δυνατότητα παρακάμψεως του συστήματος διοδίων που είχε εγκαταστήσει η C More Entertainment. Μέσω των υπερσυνδέσμων αυτών, οι χρήστες του διαδικτύου μπόρεσαν έτσι να αποκτήσουν δωρεάν πρόσβαση στις μεταδόσεις των δύο αγώνων χόκεϊ που πραγματοποιήθηκαν απευθείας από τη C More Entertainment στις 20 Οκτωβρίου και 1 Νοεμβρίου 2007.
- 13 Πριν από τον πρώτο από τους αγώνες αυτούς, η C More Entertainment ζήτησε, τηλεφωνικώς, από τον L. Sandberg να αφαιρέσει τους υπερσυνδέσμους που αυτός είχε τοποθετήσει στον ιστότοπό του, χωρίς όμως επιτυχία. Μετά τον αγώνα αυτό, η C More Entertainment προειδοποίησε εγγράφως τον L. Sandberg για το ότι εκτιμούσε ότι η προσθήκη των υπερσυνδέσμων αυτών είχε προσβάλει τα δικαιώματά της.
- 14 Κατά τη μετάδοση του δεύτερου από τους αγώνες αυτούς, η C More Entertainment εγκατέστησε έναν τεχνικό μηχανισμό που είχε ως αποτέλεσμα να εμποδίζει κάθε πρόσβαση στη μετάδοση αυτή μέσω των υπερσυνδέσμων που είχε δημιουργήσει ο L. Sandberg.

- 15 Ο L. Sandberg προσήχθη κατηγορούμενος ενώπιον του Hudiksvalls tingsrätt (πλημμελειοδικείου του Hudiksvall) λόγω παραβάσεως του νόμου (1960:729) περί των δικαιωμάτων του δημιουργού επί των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων [lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk]. Στις 10 Νοεμβρίου 2010 ο κατηγορούμενος κρίθηκε ένοχος για προσβολή των δικαιωμάτων του δημιουργού των οποίων η C More Entertainment ήταν, κατά το δικαστήριο αυτό, κάτοχος και του επιβλήθηκε πρόστιμο, καθώς και η υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεως στην εταιρία αυτή.
- 16 Ο L. Sandberg και η C More Entertainment άσκησαν αμφότεροι έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Hovrätten för Nedre Norrland (εφετείου της νότιας Norrland).
- 17 Με απόφαση της 20ής Ιουνίου 2011, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι κανένα τμήμα της εργασίας των σχολιαστών, των εικονοληπτών ή των σκηνοθετών των μεταδόσεων αγώνων χόκεϊ επί πάγου, θεωρούμενο μεμονωμένα ή από κοινού με κάποιο άλλο, δεν παρουσίαζε την πρωτοτυπία που απαιτεί ο νόμος (1960:729) περί των δικαιωμάτων του δημιουργού επί των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων για να προστατεύεται από το δικαίωμα του δημιουργού. Εν συνεχεία, έκρινε ότι, όσον αφορά τις επίμαχες στην κύρια δίκη μεταδόσεις, η C More Entertainment δεν ήταν κάτοχος δικαιωμάτων δημιουργού αλλά συγγενικών δικαιωμάτων, τα οποία είχαν προσβληθεί. Κατά συνέπεια, το εν λόγω δικαστήριο καταδίκασε τον L. Sandberg σε πρόστιμο, μεγαλύτερο από αυτό που του είχε επιβληθεί πρωτοδίκως, αλλά μείωσε ελαφρώς την επιδικασθείσα στη C More Entertainment αποζημίωση.
- 18 Η C More Entertainment άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Högsta domstolen (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ζητώντας να αναγνωρισθεί ότι ήταν κάτοχος δικαιωμάτων δημιουργού και να επαναυπολογισθεί προς τα επάνω το ποσό της αποζημιώσεως που της οφειλόταν.
- 19 Το δικαστήριο αυτό εκτίμησε ότι δεν προκύπτει ούτε από το γράμμα της οδηγίας 2001/29 ούτε από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι η τοποθέτηση ενός υπερσυνδέσμου σε ιστότοπο συνιστά πράξη παρουσιάσεως στο κοινό. Επιπλέον, το εν λόγω δικαστήριο τόνισε ότι η εθνική νομοθεσία προβλέπει συγγενικά δικαιώματα ευρύτερα αυτών που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29, διότι, εν αντιθέσει προς τη διάταξη αυτή, η προστασία που παρέχει το σουηδικό δίκαιο δεν περιορίζεται στις πράξεις διαθέσεως «κατ' αίτηση». Υπό τις συνθήκες αυτές, το Högsta domstolen αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο πέντε προδικαστικά ερωτήματα.
- 20 Με επιστολή της 26ης Μαρτίου 2014, η Γραμματεία του Δικαστηρίου διαβίβασε στο Högsta domstolen αντίγραφο της αποφάσεως Svensson κ.λπ. (C-466/12, EU:C:2014:76), στο πλαίσιο της οποίας είχαν εξεταστεί διάφορα ζητήματα σχετικά με το αν η τοποθέτηση σε ιστότοπο υπερσυνδέσμου δυνάμενου να ενεργοποιηθεί με επιλογή δύναται να χαρακτηριστεί ως πράξη παρουσιάσεως στο κοινό, καλώντας το δικαστήριο αυτό να του γνωστοποιήσει αν, λαμβανομένης υπόψη της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, επιθυμούσε να διατηρήσει την αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως.
- 21 Με απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2014, το Högsta domstolen αποφάσισε να ανακαλέσει τα τέσσερα πρώτα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε και να διατηρήσει μόνο το πέμπτο, το οποίο έχει ως εξής:
- «Μπορούν τα κράτη μέλη να παρέχουν στον κάτοχο του δικαιώματος του δημιουργού ευρύτερο αποκλειστικό δικαίωμα, προβλέποντας ότι η παρουσίαση στο κοινό περιλαμβάνει περισσότερες πράξεις από αυτές που διαλαμβάνονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας [2001/29];»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 22 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά την παροχή σε ιστότοπο υπερσυνδέσμων που παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες του διαδικτύου να αποκτήσουν πρόσβαση, μέσω του ιστοτόπου ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, σε εκπομπές που μεταδίδουν

- απευθείας αγώνες χόκεϊ επί πάγου, χωρίς να οφείλουν να καταβάλουν το ποσό που ο οργανισμός αυτός απαιτεί για την πρόσβαση αυτή. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να νοηθεί ως αφορών, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία που επεκτείνει το αποκλειστικό δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, που διαλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', και όσον αφορά πράξεις παρουσιάσεως στο κοινό τις οποίες θα μπορούσαν να συνιστούν μεταδόσεις αθλητικών συναντήσεων πραγματοποιούμενες απευθείας στο διαδίκτυο, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη.
- 23 Εκ προοιμίου, πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη παρέχουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.
- 24 Πρώτον, όπως απορρέει από το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, ιδίως δε από τη διατύπωση «κάθε παρουσίαση στο κοινό [...] καθώς και να [διαθέτουν] τα έργα τους στο κοινό», η έννοια της «διαθέσεως στο κοινό», που χρησιμοποιείται επίσης στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, περιλαμβάνεται στην ευρύτερη έννοια της «παρουσιάσεως στο κοινό».
- 25 Δεύτερον, από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι, για να χαρακτηριστεί ως «πράξη διαθέσεως στο κοινό» υπό την έννοια του άρθρου αυτού, μια πράξη πρέπει να πληροί σωρευτικώς τις δύο προϋποθέσεις που διαλαμβάνονται στη διάταξη αυτή, ήτοι να παρέχει τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να αποκτή πρόσβαση στο επίμαχο προστατευόμενο αντικείμενο όπου και όταν επιλέγει το ίδιο.
- 26 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση της πρότασης οδηγίας της Επιτροπής της 10ης Δεκεμβρίου 1997 [COM(97) 628], που οδήγησε στην έκδοση της οδηγίας 2001/29, η οποία επιρρωννύεται από την αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας αυτής, η έννοια της «διαθέσεως στο κοινό», κατά το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, αφορά τις «κατ' αίτησιν μεταδόσεις με διαλογική μορφή», χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί το ότι οποιοσδήποτε μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτές όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση SCE, C-135/10, EU:C:2012:140, σκέψη 59).
- 27 Τούτο όμως δεν ισχύει στην περίπτωση των εκπομπών που μεταδίδονται απευθείας στο διαδίκτυο, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη.
- 28 Το αιτούν δικαστήριο ρωτά ωστόσο αν το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην εκ μέρους των κρατών μελών παροχή στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, που διαλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', αποκλειστικού δικαιώματος και όσον αφορά πράξεις οι οποίες, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν «πράξεις παρουσιάσεως στο κοινό», αλλά δεν συνιστούν πράξεις διαθέσεως στο κοινό, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτές όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.
- 29 Συναφώς, καταρχάς, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 2001/29, ο σκοπός που επιδιώκει η οδηγία αυτή συνίσταται στην εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων αποκλειστικά στον βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Συγκεκριμένα, από την ίδια αυτή αιτιολογική σκέψη προκύπτει ότι η εν λόγω οδηγία δεν αποσκοπεί στην εξάλειψη ή στην πρόληψη των διαφορών που δεν επηρεάζουν δυσμενώς τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Συνεπώς, και όπως τούτο προκύπτει επίσης από τον τίτλο της ίδιας οδηγίας, ο νομοθέτης της Ένωσης προέβη μόνο σε μερική εναρμόνιση των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων.

- 30 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 23 και 25 της οδηγίας 2001/29 όμως απορρέει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε, αφενός, να εναρμονίσει περαιτέρω το δικαίωμα του δημιουργού να παρουσιάζει στο κοινό και, αφετέρου, να εξαλείψει την ανασφάλεια δικαίου περί τη φύση και το επίπεδο της προστασίας των πράξεων κατ' αίτησιν μεταδόσεως έργων καθώς και να θεσπίσει εναρμονισμένη προστασία στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πράξεις αυτού του είδους.
- 31 Αντιθέτως, ούτε από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 ούτε από καμία άλλη διάταξη της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να εναρμονίσει και, κατά συνέπεια, να προλάβει ή να εξαλείψει ενδεχόμενες διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών, όσον αφορά τη φύση και την έκταση της προστασίας που τα κράτη μέλη θα μπορούν να αναγνωρίσουν στους κατόχους των δικαιωμάτων που διαλαμβάνονται σε αυτό το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', έναντι ορισμένων πράξεων, όπως είναι οι επίμαχες στην κύρια δίκη, οι οποίες δεν διαλαμβάνονται ρητώς στην τελευταία αυτή διάταξη.
- 32 Περαιτέρω, κατά την αιτιολογική σκέψη 20 της οδηγίας 2001/29, η τελευταία αυτή στηρίζεται στις αρχές και στους κανόνες που έχουν ήδη θεσπίσει οι ισχύουσες στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας οδηγίες, όπως είναι η οδηγία 92/100 (βλ. απόφαση Football Association Premier League κ.λπ., C-403/08 και C-429/08, EU:C:2011:631, σκέψη 187).
- 33 Συγκεκριμένα, από την αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας 2006/115, την οποία αντικατέστησε η οδηγία 92/100, προκύπτει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να προβλέπουν, για τους δικαιούχους των συγγενικών δικαιωμάτων, ευρύτερη προστασία από αυτή που προβλέπεται στην οδηγία 2006/115 όσον αφορά τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές και την παρουσίαση στο κοινό.
- 34 Το άρθρο 8 όμως της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές και παρουσίαση στο κοινό», προβλέπει στην παράγραφο του 3, μεταξύ άλλων, ότι τα κράτη μέλη προβλέπουν για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική αναμετάδοση των εκπομπών τους, καθώς και την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό, εάν η παρουσίαση αυτή γίνεται σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.
- 35 Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οδηγία 2006/115 αναγνωρίζει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν διατάξεις πιο προστατευτικές, όσον αφορά τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και την παρουσίαση στο κοινό εκπομπών που πραγματοποιούνται από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, απ' ό,τι αυτές που πρέπει να θεσπιστούν, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής. Η δυνατότητα αυτή συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν, στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν πράξεις παρουσιάσεως στο κοινό των εκπομπών τους που πραγματοποιούνται υπό συνθήκες που διαφέρουν από αυτές που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 8, παράγραφος 3, ιδίως δε εκπομπών στις οποίες οποιοσδήποτε μπορεί να έχει πρόσβαση από όπου αυτός επιλέγει, εξυπακουμένου ότι ένα τέτοιο δικαίωμα δεν πρέπει, όπως προβλέπει το άρθρο 12 της οδηγίας 2006/115, κατ' ουδένα τρόπο να θίγει την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού.
- 36 Επομένως, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν θίγει την εν λόγω δυνατότητα των κρατών μελών, που αναγνωρίζεται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 16 της τελευταίας αυτής, να παρέχουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τις πράξεις παρουσιάσεως στο κοινό των εκπομπών τους, υπό την προϋπόθεση ότι η προστασία αυτή δεν θίγει την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού.
- 37 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία που επεκτείνει το αποκλειστικό δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, που διαλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', και όσον αφορά πράξεις παρουσιάσεως στο κοινό τις

οποίες θα μπορούσαν να συνιστούν μεταδόσεις αθλητικών συναντήσεων πραγματοποιούμενες απευθείας στο διαδίκτυο, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, υπό την προϋπόθεση ότι η επέκταση αυτή δεν θίγει την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 38 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία που επεκτείνει το αποκλειστικό δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, που διαλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', και όσον αφορά πράξεις παρουσιάσεως στο κοινό τις οποίες θα μπορούσαν να συνιστούν μεταδόσεις αθλητικών συναντήσεων πραγματοποιούμενες απευθείας στο διαδίκτυο, όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, υπό την προϋπόθεση ότι η επέκταση αυτή δεν θίγει την προστασία του δικαιώματος του δημιουργού.

(υπογραφές)